

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

D. L. van Woerden-Kerssen (ChristenUnie), S. Datema (ChristenUnie)
R. van Aelst (SP), C.N. de Jager (SGP), J.H. de Vree (PVV), F.P. van Zaalen (JA21)
E.A.D. Rozenberg (D66), D.H.G. Fernald (Groep DoeStoer), T.C. Both-Verhoeven(CDA)
P.J.H.D. Verkoelen (50+), A.M. Negash (PvdA-GL) en A.H.K. van Viegen (PvdD)
(d.d. 27 november 2023)

Nummer
4024

Onderwerp
PFAS en ander chemisch afval: grip op afvalstromen?

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

*North Carolina weigert GenX-afval (Chemours noemt het grondstof) uit Dordrecht te importeren: [Backlash forces EPA to pause toxic PFAS waste imports to US from Netherlands | PFAS | The Guardian](#)
[Gouverneur North-Carolina wil geen Dordts GenX-afval: 'Minachting van Amerikanen' | Chemours en DuPont | AD.nl](#)*

Chemours in Dordrecht zit dus met een grote hoeveelheid chemisch afval dat het bedrijf niet kwijt kan. Net als in 2019 toen Chemours een partij GenX-afval moest terugnemen vanuit Italië vanwege het faillissement van haar afvalverwerker Miteni. De partij GenX werd uiteindelijk in Antwerpen door Indaver verbrand en PFAS-afvalwater werd geloosd in de Westerschelde. Inmiddels onderzoekt de VN de rol van de Nederlandse overheid "bij het schenden van mensenrechten" door PFAS-lozingen van de Chemoursfabriek in de VS. [UN calls out Chemours, partner companies for human rights violations associated with PFAS | Port City Daily](#)*

Het college van Gedeputeerde Staten is voorstander van brede welvaart, dus van een bloeiende economie waarbij we goed zorgen voor mens en milieu, zowel dichtbij als ver weg.

1. *Wat gebeurt er met de partij GenX-afval die North Carolina weigert te importeren?*

Antwoord

Wij hebben kennisgenomen van de berichten over de recente stagnatie bij de export naar de Verenigde Staten (VS). Zie ook de beantwoording van recente Kamervragen over export van GenX houdend afval naar de Verenigde Staten¹.

Chemours Dordrecht biedt op basis van een door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) afgegeven exportvergunning HFPO-DA houdend proceswater aan voor recycling bij Chemours, Fayetteville in North Carolina. In die fabriek kan de stof HFPO-DA teruggewonnen worden uit het proceswater om opnieuw als hulpstof te kunnen worden gebruikt in de productie.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/12/05/beantwoording-kamervragen-over-het-artikel-epa-okays-chemours-request-to-export-genx-from-the-netherlands-to-fayetteville-works-plant>

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft, mede op basis van de instemming door de Amerikaanse Environmental Protection Agency (EPA) de export naar Chemours Fayetteville in de VS vergund met een EVOA-beschikking (Europese Verordening Overbrenging van Afvalstoffen). Inmiddels zijn wij geïnformeerd dat de EPA de eerdere instemming met de import heeft ingetrokken.

Het is de verantwoordelijkheid van de nationale autoriteit van het ontvangende land om na te gaan of de afvalstroom daar binnen de geldende wet- en regelgeving verwerkt kan worden. Het bevoegd gezag voor de ontvangende inrichting dient toe te zien op een passende verwerking van afval en de naleving van de daarvoor geldende wet- en regelgeving.

Omdat deze leveringen onder Nederlands recht als afvaltransporten worden gezien, vinden deze transporten plaats onder een door de ILT verleende exportvergunning. De ILT verleent een dergelijke vergunning uitsluitend als de verantwoordelijke autoriteit van het ontvangende land hier expliciet toestemming voor geeft en het ontvangende land geeft deze toestemming alleen als blijkt dat deze stroom naar het oordeel van het ontvangende land op een adequate manier verwerkt kan worden.

De EPA heeft eerder aan de ILT bevestigd dat de ontvangende Chemours fabriek in North Carolina in staat is om deze afvalstroom op milieuverantwoorde wijze te verwerken en daar verwerkt kan worden in overeenstemming met de wetgeving van de VS. Hergebruik en recycling zijn in principe duurzamere oplossingen dan verbranden. Daarom verdienen deze vormen van afvalverwerking in de afvalstoffenhiërarchie zoals opgenomen in artikel 4 van de Kaderrichtlijn afvalstoffen² (Kra) de voorkeur.

De Wabo vergunning van Chemours Dordrecht bevat een hoofdstuk met voorschriften over de omgang met en administratie van afvalstoffen. Als Wabo bevoegd gezag voor de inrichting van Chemours Dordrecht is het onze taak en verantwoordelijkheid om te controleren of die voorschriften worden nageleefd. Afval dat de inrichting verlaat, dient afgevoerd te worden via een erkende transporteur naar een erkende verwerker binnen Nederland of wordt geëxporteerd op basis van een door de ILT afgegeven exportvergunning. Om controle op de naleving mogelijk te maken, dient een sluitende afvalstoffenadministratie te worden bijgehouden.

Als de recycling in de VS om welke reden dan ook (tijdelijk) niet mogelijk is, dan is het aan Chemours in Dordrecht om daar een passende oplossing voor te vinden. Aangezien Chemours Dordrecht een vergunning heeft voor de opslag van dit materiaal, is opslag mogelijk in afwachting van hervatting van de export of afvoer naar een andere verwerker. Vanzelfsprekend dient dit veilig en binnen de voorwaarden van de vergunning en overige wet- en regelgeving plaats te vinden.

2. *Export van afval naar afvalverwerkers in en buiten Europa valt onder de Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA). De ILT is vergunningverlener voor internationaal afvaltransport dat valt onder de EVOA, en houdt toezicht op de voorwaarden uit EVOA-vergunningen (kennisgevingen). Als de ontvangende autoriteit positief besluit op de EVOA-kennisgeving, dan kan de export van chemisch afval doorgaan.*

2A. Geldt dat ook voor partijen afval die geëxporteerd worden naar landen binnen en buiten Europa waarvan in redelijkheid aangenomen kan worden dat een deel van dat (chemisch) afval het milieu in dat land zal verontreinigen?

2B. Is het college het met ons eens dat export in dat geval niet moet plaatsvinden?

2C. Is het college bereid om met ILT aanscherping van de regels te organiseren rond afvaltransport- en verwerking, zodat aantasting van mens en milieu dichtbij en ver weg wordt geminimaliseerd?

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0098>

Antwoord

Binnen Nederland is het toezicht op (grensoverschrijdend) afvaltransport belegd bij de ILT.

Regelgeving rondom grensoverschrijdend afvaltransport is gebaseerd op EU-regelgeving. EU-lidstaten hebben zich voor wat betreft grensoverschrijdend transport van afval te houden aan de EVOA. De EVOA bevat bepalingen waar de export en import van afval tussen EU-lidstaten onderling en tussen de EU en niet-EU landen aan dienen te voldoen.

Afhankelijk van de landen die betrokken zijn bij het afvaltransport en de -verwerking wordt een afvaltransport volgens de EVOA al dan niet toegestaan of gelden er verschillende procedures. Zo geldt voor afvaltransporten naar niet bij de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) aangesloten landen een strikter regime met strengere voorwaarden.

Aanpassing van regelgeving rondom grensoverschrijdend transport van afval kan alleen in EU-verband doorgevoerd worden en dat gebeurt ook. Sinds enige tijd lopen er binnen de EU onderhandelingen om de EVOA aan te passen en de voorwaarden aan te scherpen waaronder grensoverschrijdend afvaltransport kan plaatsvinden. Op 16 november jl. is er een voorlopig politiek akkoord bereikt over een aanpassing van de EVOA^{3 4} met als doel een toename van hergebruik en recycling van afval, een verbetering van de afvalverwerking in importerende niet-EU landen en een afname van illegaal grensoverschrijdend afvaltransport tussen EU-landen onderling en tussen EU en niet-EU landen.

De uitvoer van gevaarlijke afvalstoffen naar niet-OESO landen is onder de huidige EVOA al niet toegestaan. Met de herziene EVOA wordt ook de uitvoer van niet-gevaarlijke afvalstoffen verder ingeperkt. Die uitvoer naar niet-OESO landen mag na de herziening alleen als die landen aan de Europese Commissie kunnen aantonen dat het land de juridische infrastructuur en de capaciteit heeft om het afval op een duurzame manier te verwerken. Ook de regelgeving voor export naar OESO-landen wordt aangescherpt. Alle bedrijven in de EU die afval exporteren naar verwerkers in landen buiten de EU moeten met een onafhankelijke audit gaan aantonen dat de installaties die hun afval ontvangen aantoonbaar voldoen aan de eisen die gelden voor milieu-hygiënisch-verantwoorde verwerking binnen de EU.

3. *In hoeverre volgen Gedeputeerde Staten (als voorstander van brede welvaart en als bevoegd gezag voor de milieuvergunningen van Chemours) het transport en de verwerking van de aan North Carolina aangeboden partij GenX-afval van Chemours, bijvoorbeeld via informatie van het ILT? Of eindigt met de bevoegdheid ook het zicht van GS op de afvalstromen?*

Antwoord

Zie de beantwoording van vraag 1 en 2.

DCMR en de ILT hebben regelmatig overleg met elkaar over lopende zaken waaronder het dossier Chemours.

4. *Hoeveel afval mag Chemours Dordrecht volgens de vergunning op haar terrein hebben?*
5. *Wat zijn de risico's als dit soort afval voor korte of langere tijd niet afgevoerd kan worden?*

Antwoord

Zie de beantwoording van vraag 1.

³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_5818

⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_5918

Chemours heeft vergunning om HFPO-DA houdend afval veilig op te slaan. De hoeveelheid afval die opgeslagen kan worden binnen de inrichting wordt bepaald door de capaciteit van de vergunde opslagloodsen. Een tijdelijke stop in de afvoer van afval naar de VS zal niet leiden tot andere of grotere milieueffecten dan nu reeds vergund zijn. De opslag vindt plaats in opslagloodsen met bodem beschermende voorzieningen welke speciaal bedoeld zijn om stoffen als deze veilig op te slaan. Namens GS controleert DCMR of de opslag voldoet aan de wet- en regelgeving.

*De schijnwerpers staan op Chemours, maar Zuid-Holland kent veel meer bedrijven die milieuverontreinigende stoffen en afval produceren. Met betrekking tot bedrijfsafval zijn Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag voor de milieuvergunning van ongeveer 350 industriële bedrijven. In de vergunningen van deze bedrijven nemen GS voorschriften op “ten aanzien van afvalpreventie en het zo hoogwaardig mogelijk benutten van reststromen om de hoeveelheid bedrijfsafval te verminderen.”***

6. *Eist het college van GS via vergunningen dat de ca. 350 industriële bedrijven de Best Beschikbare Technieken niet alleen toepassen op hun productieprocessen, maar ook op het transport van hun (chemisch) afval en de verwerking van dat afval?*
7. *Als dat niet het geval is, is het college bereid dit zo spoedig mogelijk te veranderen zodat chemisch afval niet in het milieu terecht komt? Waarom wel/niet?*

Antwoord

Het voldoen aan de ‘beste beschikbare technieken’ (BBT) richt zich ook op de omgang met afvalstoffen binnen de inrichting. In de namens GS verleende omgevingsvergunningen (milieu) zijn waar nodig voorschriften opgenomen voor de omgang met afvalstoffen. Het gaat hierbij onder andere om voorschriften gericht op het verminderen van afvalstromen, veilige opslag van afvalstoffen, een sluitende afvalstoffenadministratie en waarborgen voor afvoer naar een erkende verwerker.

GS zijn ook bevoegd gezag voor een aantal grote afvalverwerkende bedrijven binnen Zuid-Holland en ook die inrichtingen dienen te voldoen aan BBT. GS kan geen aanvullende eisen stellen aan de verwerking bij bedrijven binnen Zuid-Holland die onder bevoegd gezag van Burgemeester en Wethouders vallen of aan bedrijven buiten Zuid-Holland.

Overigens geldt dat de afvalstoffen wet- en regelgeving in alle EU-lidstaten een implementatie is van dezelfde EU Kaderrichtlijn Afvalstoffen⁵ waardoor er binnen Nederland en de EU geen essentiële verschillen zijn in de van toepassing zijnde afvalstoffen wet- en regelgeving.

Wij zijn overigens van mening dat de nationale wet- en regelgeving rondom de afvoer van afvalstoffen zoals opgenomen in het Besluit Melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen (hierna Besluit Melden) aanscherping behoeft. Zie ook de Lid GS brief van 26 september 2019 (PZH-2019-709220271)⁶.

Wij hebben eerder bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aangedrongen op aangepaste regelgeving om beter te waarborgen dat afval waarin zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) aanwezig zijn op passende wijze verwerkt wordt. Door een informatieplicht op te nemen voor de ontdoener van afval, kan het ontvangende bedrijf de juiste verwerkingsmethode toepassen en voorkomen dat er ZZS in het milieu terechtkomen.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0098>

⁶ <https://pzh.notubiz.nl/document/11148835/1#search=%22PZH-2019-709220271%22>

Het ministerie heeft in april 2023 een ontwerpbesluit voor een aangepast Besluit Melden gepubliceerd⁷ als eerste stap om de informatie over zeer zorgwekkende stoffen in de afvalketen te verbeteren. Inmiddels heeft de Raad van State daarover zijn advies uitgebracht⁸, het is nu aan het ministerie om een definitief besluit te nemen.

8. *Wat verstaan Gedeputeerde Staten onder “afvalpreventie”?*

Antwoord

Afvalpreventie is gericht op het voorkomen van het ontstaan van afval en is de eerste stap bij afvalmanagement. In artikel 10.4 van de Wet milieubeheer is de voorkeursvolgorde als volgt vastgelegd: a. preventie; b. voorbereiding voor hergebruik; c. recycling; d. andere nuttige toepassing waaronder energierugwinning en e. veilige verwijdering.

De Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra) verplicht lidstaten om een afvalbeheerplan op te stellen. In Nederland is het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) het kader voor het afvalstoffenbeheer. Het huidige LAP3⁹ is op dit moment bepalend voor de vraag welke activiteiten met afvalstoffen zijn toegestaan en welke niet. Overheden zijn wettelijk verplicht om bij al hun besluiten die raken aan afvalbeheer rekening te houden met het LAP3 en als Wabo bevoegd gezag hanteren wij het LAP3 als bindend kader bij de uitvoering van onze VTH-taken.

Naast een invulling van een aantal verplichtingen die volgen uit de Wet milieubeheer en de kaderrichtlijn afvalstoffen is het LAP3 ook een instrument bij de transitie naar een circulaire economie. Op dit moment werkt het Rijk aan de opvolger van het LAP, het Circulair Materialenplan (CMP). Het doel is om daarin meer gewicht te geven aan de voorkant van de keten, dus de fasen voordat een materiaal afval wordt. Voor een circulaire economie is het belangrijk dat, naast goed afvalstoffenbeheer, ook afvalpreventie en een goed gebruik van grondstoffen (om ze zo veel en lang mogelijk in de economie te houden) voorop staan. In haar Kamerbrief van 23 februari 2023¹⁰ spreekt de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat de verwachting uit dat het CMP1 in 2025 in werking treedt.

9. *In hoeverre borgt het college via de milieuvergunningen (of op andere wijze) dat chemisch/milieuverontreinigend afval van de bedrijven onder bevoegd gezag van GS tijdens of na transport en verwerking niet in bodem, water of lucht terecht komt?*
10. *In hoeverre en op welke aspecten wordt afvaltransport en -verwerking gecontroleerd van de bedrijven die onder gezag staan van GS?*
11. *Het college doet er alles aan om de milieuvergunningen aan te scherpen, dat blijkt uit vele GS-brieven. Geldt dat aanscherpen ook voor vergunningverlening, toezicht en handhaving rond opslag, transport en verwerking van milieuverontreinigend bedrijfsafval? Waarom wel/niet?*

Antwoord

Zie ook de beantwoording van vraag 6 en 7.

⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/besluiten/2023/04/14/bijlage-ontwerpbesluit-tot-wijziging-van-het-besluit-melden-bedrijfsafvalstoffen-en-gevaarlijke-afvalstoffen>

⁸ <https://www.raadvanstate.nl/adviezen/@138166/w17-23-00160-iv/>

⁹ https://lap3.nl/publish/pages/156016/lap3_deel-e_sectorplannen_inspraakversie_final.pdf

¹⁰ <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2023D08001>

De vergunningverlening aan en het toezicht op de afvalverwerking bij de ontvangende inrichting is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van die inrichting.

GS zetten in op de aanscherping van de vergunningen waarvoor GS het bevoegd gezag zijn, waaronder inbegrepen de voorschriften gericht op afvalstoffen. Als Wabo bevoegd gezag zien wij erop toe dat bedrijfsafval op een milieu-hygiënisch verantwoorde wijze wordt opgeslagen en afval dat de inrichting verlaat, wordt afgevoerd naar een erkende verwerker en voorzien is van de juiste documenten en administratieve gegevens. Bij inspecties wordt de naleving van de afvalstoffenvoorschriften en -administratie steekproefsgewijs gecontroleerd.

12. In 2021 verruimde het Rijk de PFAS-regels voor bouw- en baggerprojecten. Op onderstaande kaarten is te zien in welke diepe plassen PFAS-houdende grond gestort mag worden en waar baggerspecie met PFAS gestort mag worden:

[Verruimde PFAS-regels voor bouw- en baggerprojecten | PFAS | Rijksoverheid.nl](#)

Monitort het college van GS of bij de aangewezen Zuid-Hollandse locaties PFAS niet vrijkomt in de omringende bodem en in lucht en water? Zo nee, zijn GS bereid te onderzoeken of op deze locaties en in de omgeving de PFAS-waarden in bodem, lucht en water binnen de gezondheidsnormen blijven?

Antwoord

De kaart waar in de vraag naar verwezen wordt, geeft aan op welke locaties nuttige toepassing mogelijk is binnen de door het Handelingskader PFAS gestelde toepassingswaarden.

Voor het toepassen van grond en baggerspecie zijn het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en de Regeling bodemkwaliteit (Rbk) van toepassing. Specifiek voor grond en baggerspecie met hogere PFAS-concentraties geldt het Handelingskader PFAS als invulling van de zorgplicht. De gemeenten zijn in principe bevoegd gezag voor het Bbk voor toepassingen op landbodem. Voor nuttige toepassingen op of in de bodem of een oever van een oppervlaktewaterlichaam is dat de beheerder van het betrokken oppervlaktewaterlichaam.

In 2019 heeft het Rijk het Handelingskader PFAS vastgesteld. Dit handelingskader is driemaal geactualiseerd, voor het laatst in december 2021. Het Handelingskader geeft een tabel met een overzicht van de toepassingswaarden die gehanteerd kunnen worden in de verschillende situaties waarin licht met PFAS-verontreinigde grond en baggerspecie worden toegepast. Het uitgangspunt is dat de kwaliteit van de bodem, het grondwater en het oppervlaktewater niet mag verslechteren (stand still).

Bij het vaststellen van dit kader en de maximaal toelaatbare concentraties is al rekening gehouden met de risico's van mogelijke verspreiding. Dit mede op basis van onderzoeken van het RIVM en Deltares.

In de brief waarmee het Handelingskader aan de Tweede Kamer is aangeboden geeft de staatssecretaris aan dat het vanwege de brede aanwezigheid van PFAS in het milieu niet zinvol is om bij elke locatie te gaan monitoren. In plaats daarvan wordt ingezet op het maken van een gemiddeld landelijk beeld, aangevuld met indicatoren die aansluiten op de belangrijkste bronnen en bijbehorende handelingsperspectieven. Voor baggerspecie die niet op grond van het Handelingskader PFAS mag worden toegepast, geldt dat die gestort mag worden in één van de drie rijksbaggerdepots, waaronder de Slufter in Zuid-Holland.

Voor rijksbaggerdepot Slufter geldt dat Rijkswaterstaat op dit moment de laatste hand legt aan de aanvraag voor een revisievergunning van de omgevingsvergunning milieu. Namens GS zal DCMR een ontvankelijke aanvraag in behandeling nemen. Daarbij kunnen alle milieueffecten van de gehele inrichting

integraal worden beoordeeld en gekoppeld worden aan een duidelijk en overzichtelijk stelsel van voorschriften.

**Dit blijkt uit de beantwoording door GS van schriftelijke vragen nr. 3893 GenX van de SP*

*** Dit blijkt uit de beantwoording door GS van schriftelijke vragen nr. 4004 Brand AVR (PvdD, CU, D66, SP, PvdA-GL, Volt)*

Den Haag, 12 december 2023

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
plv. secretaris, plv. voorzitter,

ir. J.C. van Ginkel MCM

drs. J.N. Baljeu